

TNO-rapport

018.10104.01.01

**Evaluatie van een viertal nascholingsmodules
voor huisartsen en bedrijfsartsen**

Polarisavenue 151
Postbus 718
2130 AS Hoofddorp

www.arbeid.tno.nl

T 023 554 93 93
F 023 554 93 94

Datum	Mei 2003
Auteurs	Floor van den Heuvel Peter Buijs Dick van Putten

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor Onderzoeksopdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen partijen gesloten overeenkomst. Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belanghebbenden is toegestaan.

© 2003 TNO

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Methode van aanpak	4
3	Resultaten	5
3.1	Criteria voor de bruikbaarheid van (gezamenlijke) nascholingsmodules	5
3.2	De bruikbaarheid van de vier nascholingsmodules	6
3.2.1	De bruikbaarheid van de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij psychische klachten”	6
3.2.2	De bruikbaarheid van de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij klachten aan het bewegingsapparaat”	8
3.2.3	De bruikbaarheid van de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij chronische aandoeningen”	10
3.2.4	De bruikbaarheid van de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij luchtwegaandoeningen”	12
3.3	Samenvattend	13
4	Beschouwing	16
4.1	Wat is de praktische bruikbaarheid van de vier nascholingsmodules?	16
4.2	Wat zijn sterke punten van de nascholingsmodules?	16
4.3	Waar liggen belangrijke verbeterpunten voor de nascholingsmodules?	17
4.4	Concluderend	18
	Literatuur	19
	Bijlage 1: Evaluatieformulieren vier nascholingsmodules	20

1 Inleiding

In het kader het programma Sociaal Medische Begeleiding – opgesteld door ZorgOnderzoek Nederland (ZONMw), goedgekeurd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en gefinancierd door ZonMw en het Nederlands Astmafonds - is in 1999 het project 'Leren Samenwerken bij Sociaal-Medische Begeleiding' gestart, passend in de lijn 'Deskundigheidsbevordering'. Hoofddoel van het project was de ontwikkeling van specifiek op samenwerking van huisartsen en bedrijfsartsen toegespitste scholingsmodules ten behoeve van de beroepsopleiding en nascholing van beide disciplines. Inmiddels heeft het project de eindfase bereikt, waarin de producten zijn opgeleverd. Die producten betreffen een vierdaagse algemene onderwijsmodule voor de beroepsopleidingen tot huisarts en bedrijfsarts (de zogeheten basismodule) en een viertal op specifieke aandoeningen gerichte nascholingsmodules voor huisartsen en bedrijfsartsen over hoe samen te werken bij:

1. Chronische Aandoeningen;
2. Beroepsgebonden Luchtwegaandoeningen;
3. Psychische Klachten (voorheen: Langdurig ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid);
4. Aandoeningen aan het Bewegingsapparaat.

De Stuurgroep van het ZONMw-project heeft aan TNO Arbeid gevraagd om een productevaluatie uit te voeren van deze vier nascholingsmodules. De evaluatie van de genoemde basismodule heeft inmiddels elders plaats gevonden (Nauta, 2002).

Doelstelling

Het doel van deze evaluatie is om inzicht te krijgen in de bruikbaarheid van de bovengenoemde vier modules voor (regionale) nascholingen voor huisartsen en bedrijfsartsen.

Vraagstelling

Om dit doel te kunnen bereiken, worden de volgende vraagstellingen onderzocht:

1. Wat zijn belangrijke criteria voor de bruikbaarheid van nascholingsmodules?
2. Hoe beoordelen huis- en bedrijfsartsen met ervaring met het opzetten van nascholing, de genoemde modules op hun bruikbaarheid, aan de hand van deze criteria:
 - a. Wat vinden zij sterke onderdelen van de modules?
 - b. Welke onderdelen van de modules behoeven in hun ogen verbetering?

De rapportage van dit evaluatie-onderzoek is als volgt opgebouwd. Eerst wordt de gehanteerde methode van aanpak uiteengezet, zowel t.a.v. het ontwikkelen van de criteria als van de evaluatie zelf. Vervolgens worden de resultaten gepresenteerd en daarna onderworpen aan een nadere beschouwing. Ten slotte worden samenvattende conclusies getrokken.

2 Methode van aanpak

Om de vraagstellingen van het onderzoek te kunnen beantwoorden, zijn drie stappen ondernomen. Deze stappen - vastgesteld in nader overleg tussen de Stuurgroep van het ZONMw-DKB-project en TNO Arbeid - betreffen:

Stap 1: vaststellen van evaluatiecriteria

Allereerst is bij enkele gerenommeerde onderwijsinstellingen voor na- en bijscholing voor huis- en bedrijfsartsen – het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) en de Netherlands School of Occupational Health (NSOH) – nagegaan of er (sets van) bruikbare criteria aanwezig waren voor het beoordelen van nascholingsmodules. Dit bleek nauwelijks het geval te zijn. Zodoende heeft TNO een eigen set aan evaluatiecriteria ontwikkeld, en wel als volgt. Ten eerste zijn aan een viertal ter zake deskundige medici - te weten twee huisartsen en twee bedrijfsartsen – een aantal vragen voorgelegd over criteria waaraan (gezamenlijk) nascholingsmateriaal in hun ogen moet voldoen. Aanvullend is ook informatie verkregen van de NSOH en van de projectleider van de LHV-NVAB-proefregio's, die hier ook ervaring mee hebben. Het doel hiervan was om, met het oog op de bruikbaarheid, te weten te komen wat *in de praktijk* belangrijke criteria zijn:

- waarop het aanbod aan nascholingsmateriaal in het algemeen (en eventueel gezamenlijke nascholingsmodules in het bijzonder) beoordeeld wordt en/of;
- waaraan zelf ontwikkeld nascholingsmateriaal moet voldoen.

Aan de hand van de aldus verkregen informatie is een eerste groslijst van criteria opgesteld voor de bruikbaarheid van de vier nascholingsmodules. Deze lijst is vervolgens weer voorgelegd aan de vier zojuist genoemde huis- en bedrijfsartsen, alsook aan onze contactpersonen bij het NHG en de NSOH. Hun commentaar is verwerkt in een definitieve lijst met criteria, die de basis vormde voor het uiteindelijke evaluatieformulier. Dit evaluatieformulier is vervolgens specifiek toegespitst op de vier nascholingsmodules, waardoor uiteindelijk vier evaluatieformulieren zijn ontstaan.

Stap 2: evaluatie van vier nascholingsmodules

Met behulp van de in stap 1 ontwikkelde evaluatieformulieren zijn de vier nascholingsmodules geëvalueerd door huisartsen en bedrijfsartsen die ervaring hebben met het opzetten/organiseren van gezamenlijke (regionale) nascholingsmodules. Let wel: de evaluatoren hebben de nascholingsmodules niet daadwerkelijk uitgetest in de praktijk; ze hebben hun evaluaties gebaseerd op de nascholingsmodule zoals die op papier is beschreven. Er werden vier huisartsen en vier bedrijfsartsen bereid gevonden om ieder twee nascholingsmodules te evalueren. Daarbij is ervoor gezorgd dat elke module door twee huisartsen en twee bedrijfsartsen geëvalueerd zou worden: in totaal dus zestien evaluaties (vier modules x vier evaluaties).

Stap 3: opstellen van een totaalevaluatie

Op basis van de ingevulde evaluatieformulieren die huisarts- en bedrijfsartsen hebben teruggestuurd, heeft TNO een totaalevaluatie van de vier nascholingsmodules uitgevoerd.

3 Resultaten

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de vraagstellingen van het evaluatieonderzoek. Ten eerste gaan we in op de criteria waarmee de bruikbaarheid van nascholingsmodules beoordeeld wordt. Ten tweede geven we een overzicht van de evaluaties van de vier nascholingsmodules door de evaluatoren. Ten derde vatten we de evaluatie van de vier modules samen in een tabel.

3.1 Criteria voor de bruikbaarheid van (gezamenlijke) nascholingsmodules

Een eerste resultaat van deze productevaluatie is het antwoord op de vraag: ‘Wat zijn belangrijke criteria voor de bruikbaarheid van nascholingsmodules?’.

De hierboven beschreven methode (hoofdstuk 2, stap 1) heeft geresulteerd in een handzaam, voor de evaluatoren bruikbaar gebleken set aan criteria. Ze zijn in te delen in een vijftal categorieën die hieronder verder worden uitgewerkt: doelstellingen; inhoud; werkvormen; organisatie; nascholingsmateriaal.

Doelstellingen

Doelstellingen moeten:

- relevant zijn voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen;
- haalbaar zijn binnen het tijdsbestek van de betreffende nascholing;
- voldoende zijn uitgewerkt in termen van kennis, attitudes en vaardigheden.

Inhoud

Er moet in de nascholingsmodule – met het oog op de uitvoering – aandacht worden besteed aan:

- de aandoening zelf in relatie tot arbeid;
- de actuele, medisch-wetenschappelijke inzichten omtrent de arbeidsrelevante aandoening;
- de rol en werkwijze van huisarts en bedrijfsarts bij werknemers/patiënten met de arbeidsrelevante aandoening;
- de gezamenlijke taken van huisartsen en bedrijfsartsen bij werknemers/patiënten met de arbeidsrelevante aandoening;
- de kennis en inzichten, attitudes en vaardigheden omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen;
- de aansluiting bij de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen.

Werkvormen

Ten aanzien van de werkvormen moet er aandacht (tijd) zijn voor:

- het werken in subgroepjes naast het plenair werken;
- het werken in bidisciplinaire subgroepjes van huisartsen en bedrijfsartsen;
- tijd zijn voor interactie tussen huisartsen en bedrijfsartsen gedurende de nascholing;
- (aspecten van) de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij een arbeidsrelevante aandoening;
- de terugkoppeling en de evaluatie van hetgeen in de nascholing aan bod komt;
- aantrekkelijke werkvormen.

De organisatie

Wat betreft de organisatie van de nascholingsmodule moet(en):

- de totale tijdsduur niet te lang zijn;
- het totale aantal deelnemers niet te groot zijn;
- er een evenredige verdeling tussen huisartsen en bedrijfsartsen worden nagestreefd;
- de voorbereidende activiteiten die van de onderwijsgever gevraagd wordt niet te veel tijd in beslag nemen;
- de voorbereidende activiteiten die van de cursisten gevraagd worden niet te veel tijd in beslag nemen.

Het nascholingsmateriaal

Het nascholingsmateriaal moet:

- uitnodigen tot gebruik ervan;
- overzichtelijk zijn en een logische opbouw hebben;
- concreet zijn uitgewerkt;
- ruimte overlaten voor eigen inbreng van de cursusleiding;
- kwalitatief goed in elkaar zitten.

3.2 De bruikbaarheid van de vier nascholingsmodules

Waar het in deze productevaluatie met name om gaat, is de beantwoording van de vragen: ‘Hoe beoordelen huis- en bedrijfsartsen, betrokken bij het opzetten van nascholing, de genoemde modules op hun bruikbaarheid aan de hand van de zojuist weergegeven criteria?’ en ‘Wat vinden zij sterke onderdelen/punten van de modules en welke onderdelen/punten van de modules behoeven in hun ogen verbetering?’.

De nascholingsmodules zijn geëvalueerd door vier evaluatoren. Dit betreffen telkens twee huisartsen en twee bedrijfsartsen die ervaring hebben met het organiseren van gezamenlijke nascholingen (zie bijlage 1 voor de vier evaluatieformulieren). Op basis van deze individuele evaluaties is een totaalevaluatie per nascholingsmodule tot stand gekomen, waarbij in de regel van het gemiddelde van de vier antwoorden is uitgegaan. Daarbij valt op, dat in de evaluaties geen duidelijke verschillen bestaan tussen de huisartsen enerzijds en de bedrijfsartsen anderzijds.

3.2.1 De bruikbaarheid van de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij psychische klachten”

In tabel 1 staan de algemene onderwijsdoelstelling en de subdoelstellingen van deze nascholingsmodule weergegeven. De vier evaluatoren vinden de algemene onderwijsdoelstelling relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen en achten deze ook haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing. Ook de subdoelstellingen vinden ze relevant voor de dagelijkse praktijk; ze twijfelen echter aan de haalbaarheid van een aantal subdoelstellingen binnen het tijdsbestek van de nascholing. Dit betreft de subdoelstellingen 5, 7, 8 en 9 uit tabel 1. De evaluatoren vinden de doelstellingen voldoende uitgewerkt in termen van attitudes; ze twijfelen echter aan een voldoende uitwerking van de doelstellingen in termen van kennis en in termen van vaardigheden.

Tabel 1: Doelstellingen van de nascholingsmodule "Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij psychische klachten".

<i>Algemene onderwijsdoelstelling:</i>
Deelnemers kennis laten maken met de richtlijn "Psychische Klachten en Arbeid", gericht op de begeleiding van mensen die hulp vragen in verband met klachten die zijn te herleiden tot het beeld van surmenage
<i>Subdoelstellingen van de programma-onderdelen:</i>
1. het belang aangeven van een activerende begeleiding
2. de risico's benoemen van een passieve, volgende begeleiding
3. het belang weergeven van procesmatig werken
4. verschillende fasen van het herstelproces benoemen
5. vragen formuleren die op de evaluatiemomenten moeten worden gesteld
6. de signalen van stagnatie benoemen
7. de basisinterventies toepassen ten behoeve van het herstelproces
8. het begrip rationale benoemen en enige vaardigheid hebben in het bedenken van rationales
9. de systematiek van de probleem- en oplossingsinventarisatie weergeven en heeft enige vaardigheid in het geven van de opdracht daartoe

Wat betreft de inhoud zijn de evaluatoren van mening dat in de nascholingsmodule voldoende aandacht wordt besteed aan psychische klachten in relatie tot arbeid en aan actuele, medisch-wetenschappelijke inzichten omtrent psychische klachten. Ze vinden dat de rol en werkwijze van de bedrijfsarts bij patiënten/werknemers met psychische klachten voldoende aandacht krijgt; daarentegen vinden ze het twijfelachtig of er voldoende aandacht wordt besteed aan de rol en werkwijze van de huisarts hieromtrent. Ze vinden verder dat er voldoende aandacht is voor de gezamenlijke taken van huisartsen en bedrijfsartsen bij patiënten/werknemers met psychische klachten. Ook vinden ze dat voldoende aandacht besteed wordt aan kennis en inzichten en aan attitudes omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen; de aandacht voor vaardigheden hieromtrent vinden ze echter twijfelachtig. Tot slot vinden ze dat er voldoende aandacht is voor de aansluiting bij de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen.

Wat betreft de werkvormen hebben de evaluatoren het idee dat er voldoende afwisseling bestaat tussen het plenair werken en het werken in subgroepen. Ook vinden ze dat er voldoende aandacht (tijd) is voor het werken in bidisciplinaire subgroepjes en voor de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij psychische klachten. Verder vinden ze de aantrekkelijkheid van de beschreven werkvormen voldoende. De aandacht (tijd) voor interactie tussen huisartsen en bedrijfsartsen vinden ze twijfelachtig; de aandacht (tijd) voor terugkoppeling en evaluatie van hetgeen in de nascholing is behandeld vinden ze onvoldoende.

Wat betreft de organisatie vinden de evaluatoren de totale tijdsduur van de nascholingsmodule (4.20 uur) voldoende, evenals het maximaal aantal deelnemers (20). Ze vinden dat er in voldoende mate een evenwichtige verdeling tussen huisartsen en bedrijfsartsen wordt nagestreefd. Verder vinden ze de voorbereidende activiteiten die van de onderwijsgever en van de cursisten worden gevraagd voldoende (niet teveel en niet te weinig).

De evaluatoren vinden het nascholingsmateriaal goed in elkaar zitten. Ze vinden de aantrekkelijkheid van de gehele module goed, evenals de opbouw en overzichtelijkheid van de gehele module en de concrete uitwerking van de verschillende programma-

onderdelen. Ze vinden dat de cursusleiding voldoende ruimte heeft voor eigen inbreng en ze vinden de kwaliteit van het docentmateriaal en de kwaliteit van de werkbladen en opdrachten voldoende.

Als belangrijke verbeterpunten noemen de evaluatoren:

- beter uit de verf laten komen van de mogelijkheden van de bedrijfsarts tot interventies;
- belichten van de rol van de werkgever;
- de Wet Verbetering Poortwachter een plaats geven;
- meer tijd inruimen voor het uitwisselen van taken, werkwijzen en mogelijkheden van beide disciplines om duidelijk te maken welk werkgebeid elk heeft en hoe men elkaar kan aanvullen en werk uit handen kan nemen (creëren van win-win situaties en wegnemen van angst voor concurrentie);
- vragen aan de werkgroepjes vantevoren meer toelichten;
- meer aandacht voor het inhoudelijk samenwerken van huisartsen en bedrijfsartsen.

De evaluatoren vinden de bruikbaarheid van deze nascholingsmodule in zijn totaliteit goed en ze vinden de module uitnodigen tot gebruik ervan. Als rapportcijfer geven ze gemiddeld een 7.8 voor deze nascholingsmodule, waarbij de hoogste score een acht is en de laagste score een zeven.

3.2.2 *De bruikbaarheid van de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij klachten aan het bewegingsapparaat”*

In tabel 2 staan de algemene onderwijsdoelstelling en de subdoelstellingen van deze nascholingsmodule weergegeven. De evaluatoren¹ vinden de algemene onderwijsdoelstelling relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen en ook haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing. Ze vinden de subdoelstellingen relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen en ook haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing. De doelstellingen vinden de evaluatoren voldoende uitgewerkt in termen van kennis maar onvoldoende uitgewerkt in termen van attitudes en vaardigheden.

Tabel 2: Doelstellingen van de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij klachten aan het bewegingsapparaat”.

<i>Algemene onderwijsdoelstelling:</i>
Huisartsen en bedrijfsartsen zijn in staat te beoordelen en te beslissen wanneer en op welke wijze samenwerking bij sociaal-medische begeleiding van patiënten met klachten aan het bewegingsapparaat wel en niet geïndiceerd is, hoe dan te handelen en de patiënt te adviseren
<i>Subdoelstellingen van de programma-onderdelen:</i>
1. Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen het belang van samenwerking bij patiënten met klachten aan het bewegingsapparaat benoemen
2. Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen 'kernvragen over het thema arbeid en gezondheid' benoemen (monodisciplinair)
3. Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen 'kernvragen over het thema arbeid en gezondheid' benoemen (bidisciplinair)

¹ Deze nascholingsmodule is geëvalueerd door twee han en één ba. De vragenlijst van de tweede ba is ondanks herhaalde verzoeken niet ingeleverd. In overleg met de Stuurgroep is besloten om in verband met het late tijdstip geen vervangende bedrijfsarts-evaluator te zoeken.

4.	Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen weergeven wat de leidraad inhoudt en hoe er mee wordt gewerkt
5.	Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen de indicaties voor samenwerking benoemen bij werknemers met klachten aan het bewegingsapparaat
6.	Huisartsen en bedrijfsartsen zijn in staat in hun samenwerking op efficiënte wijze tot een juiste en gezamenlijke probleemdiagnose en advisering te komen

Wat betreft de inhoud zijn de evaluatoren van mening dat in de nascholingsmodule onvoldoende aandacht wordt besteed aan klachten aan het bewegingsapparaat in relatie tot arbeid en aan actuele, medisch-wetenschappelijke inzichten omtrent klachten aan het bewegingsapparaat.

Ze vinden dat er voldoende aandacht wordt besteed aan de rol en werkwijze van zowel de huisarts als de bedrijfsarts bij patiënten/werknemers met klachten aan het bewegingsapparaat. Daarentegen vinden ze dat er onvoldoende aandacht besteed wordt aan de gezamenlijke taken van huis- en bedrijfsartsen bij patiënten met deze aandoening. Ze vinden dat er voldoende aandacht wordt besteed aan de kennis en inzichten omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen. Ze zijn echter van mening dat er onvoldoende aandacht wordt besteed aan de attitudes omtrent de samenwerking tussen huisartsen en ze twijfelen eraan of er voldoende aandacht is voor de vaardigheden hieromtrent. Ze vinden tot slot dat er voldoende aandacht is voor de aansluiting bij de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen.

Wat betreft de werkvormen vinden de evaluatoren dat er voldoende afwisseling bestaat tussen het plenair werken en het werken in subgroepen. Verder vinden ze dat er voldoende aandacht (tijd) is voor het werken in bidisciplinaire subgroepjes, voor de interactie tussen huisartsen en bedrijfsartsen, voor de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij klachten aan het bewegingsapparaat en voor de terugkoppeling en evaluatie van hetgeen in de nascholing aan bod gekomen is. De aantrekkelijkheid van de beschreven werkvormen vinden ze ook voldoende.

Wat betreft de organisatie vinden de evaluatoren de totale tijdsduur van de nascholingsmodule (3.45 uur) voldoende (niet teveel en niet te weinig), evenals het maximaal aantal deelnemers (20). Ze vinden verder dat er in voldoende mate een evenwichtige verdeling tussen huisartsen en bedrijfsartsen wordt nagestreefd. Ook vinden ze de voorbereidende activiteiten die van de onderwijsgever en van de cursisten worden gevraagd voldoende (niet teveel en niet te weinig).

De evaluatoren twijfelen over de aantrekkelijkheid van de gehele nascholingsmodule. De opbouw en overzichtelijkheid van de gehele module vinden ze voldoende, evenals de concrete uitwerking van de verschillende programma-onderdelen en de ruimte die de cursusleiding heeft voor eigen inbreng. Ze vinden de kwaliteit van het docentmateriaal onvoldoende; de kwaliteit van de werkbladen en opdrachten vinden ze voldoende.

Als belangrijke verbeterpunten noemen de evaluatoren:

- de samenwerking ten aanzien van het beleid en de procesbewaking rondom een patiënt beter vormgeven: meetpunten afspreken, een rolverdeling maken e.d.;
- het beleid meer richten op de toekomst;
- motiverende oriëntatie hanteren: artsen zijn te motiveren door duidelijk te laten worden welke actie het patiëntbelang bevordert en hoe ze efficiënter kunnen werken;
- veel meer ingaan op de achtergronden van niet-samenwerken;

- meer ingaan op het waarom van samenwerken ('samenwerken om het samenwerken' motiveert niet);
- meer het belang van samenwerking voor de patiënt/werknemer benadrukken (waarbij werkhervatting meestal ook en vooral het belang is van de patiënt/werknemer);
- uitdagender oefeningen ontwikkelen (samenwerken is meer dan het leren van een simpel kunstje);
- ruimte geven aan het ontwikkelen van eigen inzichten en opinies van huisartsen en bedrijfsartsen.

De evaluatoren vinden de bruikbaarheid van deze nascholingsmodule in zijn totaliteit onvoldoende en ze vinden dat de module onvoldoende uitnodigt tot gebruik ervan. Als rapportcijfer geven ze gemiddeld een 5.5, waarbij de hoogste score een acht is en de laagste score een drie.

3.2.3 *De bruikbaarheid van de nascholingsmodule "Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij chronische aandoeningen"*

In tabel 3 staan de algemene onderwijsdoelstelling en de subdoelstellingen van deze nascholingsmodule weergegeven. De evaluatoren twijfelen aan de relevantie van de algemene onderwijsdoelstelling en dit heeft alles te maken met de formulering ervan. Zoals een huisarts-evaluator het toelicht: "De algemene onderwijsdoelstelling is echt vreselijk, er moet waarschijnlijk staan: huisartsen en bedrijfsartsen zijn bij de begeleiding van personen met een chronische ziekte of aandoening in staat op zodanige wijze tot overleg, afstemming en uitvoering van gezamenlijk beleid te komen, dat deze personen niet, in strijd met hun eigen belang, ten onrechte uitgesloten raken van het arbeidsproces". En zoals een bedrijfsarts-evaluator het toelicht: "Het gaat er niet om een patiënt koste wat kost aan het arbeidsproces te laten deelnemen, maar een zo optimaal mogelijke invulling van het leven van een chronisch zieke te creëren en werk kan een belangrijk vehiculum zijn om tot zelfrealisatie te komen; en dat is een nuance verschil". Ze achten de algemene onderwijsdoelstelling wel haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing. De subdoelstellingen vinden de evaluatoren allemaal relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen; ze twijfelen echter aan de haalbaarheid van met name de subdoelstellingen 4, 5 en 11 binnen het tijdsbestek van de nascholing. Ze vinden dat de doelstellingen voldoende uitgewerkt zijn in termen van attitudes en vaardigheden; ze twijfelen er echter aan of de doelstellingen voldoende zijn uitgewerkt in termen van kennis.

Tabel 3: Doelstellingen van de nascholingsmodule "Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij chronische aandoeningen".

<i>Algemene onderwijsdoelstelling:</i>
De huisartsen en bedrijfsartsen zijn in staat bij sociaal-medische begeleiding van personen met een chronische ziekte of aandoening op zodanige wijze tot overleg, afstemming en uitvoering van gezamenlijk beleid te komen, dat deze personen aan het arbeidsproces gaan en/of blijven deelnemen, en daarbinnen en daarbuiten optimaal functioneren
<i>Subdoelstellingen van de programma-onderdelen:</i>
1. Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen het belang van samenwerking bij de sociaal medische begeleiding van werknemers met chronische ziekten benoemen
2. Deelnemers zijn zich bewust van de knelpunten die zij ervaren in de huidige praktijk van samenwerken bij de sociaal-medische begeleiding van chronisch zieken
3. De deelnemers kennen de beroepsprofielen, taken en verantwoordelijkheden van de huisarts en bedrijfsarts
4. De deelnemers zijn op de hoogte van de relevante wettelijke kaders

5.	De huisarts en bedrijfsarts zijn op de hoogte van werkwijze en beleid van beide disciplines bij de sociaal-medische begeleiding van werknemers met chronische aandoeningen
6.	De deelnemers zijn op de hoogte van knelpunten in de samenwerking tussen huisarts en bedrijfsarts bij de sociaal-medische begeleiding van chronisch zieken
7.	De huisarts/bedrijfsarts kan binnen de relatie met chronische zieke werknemer op de juiste momenten met de daartoe geëigende discipline tot overleg en afstemming komen
8.	De huisarts/bedrijfsarts kan tot afstemming komen over de inhoud en proces van (be)handeling, welke stappen dienen genomen te worden, door wie, en wie neemt de (eind)verantwoordelijkheid voor wat
9.	De huisarts/bedrijfsarts kan de uitkomst van het handelingsproces evalueren met de cliënt en de overlegpartner(s)
10.	De deelnemer is in staat om een knelpunt of probleem in de sa bij sociaal-medische begeleiding van chronisch zieken om te vormen tot een haalbaar plan van aanpak om het knelpunt/probleem op te lossen dan wel de zorg te verbeteren
11.	De deelnemer voert dit plan van aanpak in de praktijk uit

Wat betreft de inhoud zijn de evaluatoren van mening dat er in de nascholingsmodule voldoende aandacht wordt besteed aan chronische aandoeningen in relatie tot arbeid. Ze vinden echter dat er onvoldoende aandacht wordt besteed aan actuele, medisch-wetenschappelijke inzichten omtrent chronische aandoeningen.

Ze twijfelen eraan of er voldoende aandacht wordt besteed aan de rol en werkwijze van zowel de huisarts als de bedrijfsarts bij patiënten/werknemers met chronische aandoeningen en aan de gezamenlijke taken van huis- en bedrijfsartsen bij patiënten met deze aandoening. Ook twijfelen ze eraan of er voldoende aandacht is voor kennis en inzichten omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen. De evaluatoren vinden verder dat er voldoende aandacht wordt besteed aan de attitudes omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen maar vinden dat er onvoldoende aandacht wordt besteed aan de vaardigheden hieromtrent. Ook vinden ze dat er onvoldoende aandacht is voor de aansluiting bij de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen.

Wat betreft de werkvormen vinden de evaluatoren dat er voldoende afwisseling is tussen het plenair werken en het werken in subgroepen. Ook vinden ze dat er voldoende aandacht (tijd) voor het werken in bidisciplinaire subgroepjes, voor de interactie tussen huisartsen en bedrijfsartsen, voor de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij chronische aandoeningen en voor de terugkoppeling en evaluatie van hetgeen in de nascholing aan bod gekomen is. Ook vinden ze de aantrekkelijkheid van de beschreven werkvormen voldoende.

Wat betreft de organisatie twijfelen de evaluatoren aan de juiste tijdsduur van de nascholingsmodule (4.20 uur), dit varieert van te veel naar voldoende naar te weinig. Het maximaal aantal deelnemers (20) vinden ze voldoende (niet te veel en niet te weinig). Ze vinden verder dat er in voldoende mate een evenwichtige verdeling wordt nagestreefd tussen huisartsen en bedrijfsartsen. Verder vinden ze de voorbereidende activiteiten die van de onderwijsgever en van de cursisten worden gevraagd voldoende (niet teveel en niet te weinig).

De evaluatoren twijfelen aan de aantrekkelijkheid van de gehele nascholingsmodule. Ze vinden de opbouw en overzichtelijkheid van de gehele module voldoende, evenals de concrete uitwerking van de verschillende programma-onderdelen en de ruimte die de cursusleiding heeft voor eigen inbreng. Ze vinden de kwaliteit van het docentmateriaal en de kwaliteit van de werkbladen en opdrachten ook voldoende.

Als belangrijke verbeterpunten noemen de evaluatoren:

- de formulering van de algemene onderwijsdoelstelling aanpassen (in huidige vorm uitsluitend geschikt om een dokter kwaad te krijgen);
- meer aandacht geven aan het begrip chronische aandoening;
- het algemeen kader concreter maken (maakt nu de indruk vanuit een theoretisch model te zijn opgezet en komt weinig flexibel zo niet rigide over);
- de module minder directief en star opstellen (motiveert opleiders die het enthousiasme hebben om een gezamenlijke nascholing te organiseren en daarover eigen ideeën hebben nu niet);
- Wet Verbetering poortwachter een plaats geven;
- veel meer uitgaan van de voordelen/de winst van samenwerken en niet van knelpunten.

De evaluatoren vinden de bruikbaarheid van deze nascholingsmodule in zijn totaliteit onvoldoende. Ze vinden dat de module echter wel uitnodigt tot gebruik ervan. Als rapportcijfer geven ze voor deze nascholingsmodule gemiddeld een 5.8, waarbij de hoogste score een acht is en de laagste score een vijf.

3.2.4 *De bruikbaarheid van de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij luchtwegaandoeningen”*

In tabel 4 staan de algemene onderwijsdoelstelling en de subdoelstellingen van deze nascholingsmodule weergegeven. De evaluatoren vinden de algemene onderwijsdoelstelling relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen en ook haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing. Ditzelfde vinden ze gelden voor de relevantie en haalbaarheid van de vijf subdoelstellingen. De evaluatoren vinden de doelstellingen ook voldoende uitgewerkt in termen van kennis, attitudes en vaardigheden.

Tabel 4: Doelstellingen van de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij luchtwegaandoeningen”.

<i>Algemene onderwijsdoelstelling:</i>
Huisarts en bedrijfsarts leren een geïntegreerde aanpak te realiseren bij patiënten met (arbeidsgerelateerde) obstructieve luchtwegaandoeningen. De ha en ba kennen daarbij de factoren die van invloed zijn op de ernst van aandoening alsook de belemmerende factoren bij de samenwerking, en zijn in staat om daar passende oplossingen bij te realiseren
<i>Subdoelstellingen van de programma-onderdelen:</i>
1. Huisarts en bedrijfsarts kunnen het belang van samenwerking bij patiënten met obstructieve luchtwegaandoeningen benoemen.
2. Huisarts en bedrijfsarts oriënteren zich op elkaars opvattingen en handelwijzen alsook op de onderlinge samenwerking bij de begeleiding van patiënten met obstructieve luchtwegaandoeningen
3. Huisarts en bedrijfsarts kunnen een geïntegreerde en gezamenlijke aanpak realiseren van patiënten met COPD die moeite krijgen met hun werk als gevolg van hun aandoening
4. Huisarts en bedrijfsarts kunnen een geïntegreerde en gezamenlijke aanpak realiseren van patiënten met astma bij wie de ziekte verergert door het werk
5. Huisarts en bedrijfsarts kunnen een geïntegreerde en gezamenlijke aanpak realiseren van risicopatiënten die in een baan met een hoog risico dreigen te stappen

Wat betreft de inhoud vinden de evaluatoren dat in de nascholingsmodule voldoende aandacht wordt besteed aan luchtwegaandoeningen in relatie tot arbeid en aan actuele, medisch-wetenschappelijke inzichten omtrent luchtwegaandoeningen. Ook vinden ze

dat er voldoende aandacht is voor de rol en werkwijze van zowel de huisarts als de bedrijfsarts bij patiënten/werknemers met luchtwegaandoeningen en voor de gezamenlijke taken van huisartsen en bedrijfsartsen bij deze patiënten/werknemers.

Ze vinden verder dat er voldoende aandacht wordt besteed aan de kennis en inzichten en aan attitudes omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen; ze twijfelen er echter aan of er voldoende aandacht is voor vaardigheden hieromtrent. Ze vinden dat er voldoende aandacht is voor de aansluiting bij de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen.

Wat betreft de werkvormen zijn de evaluatoren van mening dat er voldoende afwisseling bestaat tussen het plenair werken en het werken in subgroepen. Verder vinden ze dat er voldoende aandacht (tijd) is voor het werken in bidisciplinaire subgroepjes, voor de interactie tussen huisartsen en bedrijfsartsen, voor de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij luchtwegaandoeningen en voor de terugkoppeling en evaluatie van hetgeen in de nascholing aan bod gekomen is. Ze vinden de aantrekkelijkheid van de beschreven werkvormen ook voldoende.

Wat betreft de organisatie vinden de evaluatoren de totale tijdsduur van de nascholingsmodule (3.40 uur) voldoende (niet teveel en niet te weinig), evenals het maximaal aantal deelnemers (20). Ze vinden dat er in voldoende mate een evenwichtige verdeling tussen huisartsen en bedrijfsartsen wordt nagestreefd. Verder vinden ze de voorbereidende activiteiten die van de onderwijsgever en van de cursisten worden gevraagd voldoende (niet teveel en niet te weinig).

De evaluatoren vinden de aantrekkelijkheid van de gehele module voldoende. Ze vinden de opbouw en overzichtelijkheid van de gehele module voldoende, evenals de concrete uitwerking van de verschillende programma-onderdelen en de ruimte die de cursusleiding heeft voor eigen inbreng. Ook vinden ze de kwaliteit van het docentmateriaal en de kwaliteit van de werkbladen en opdrachten voldoende.

Als verbeterpunten noemen de evaluatoren:

- meer aandacht schenken aan de rolverdeling tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij de procesbegeleiding en terugvalpreventie;
- dilemma's waarvoor bedrijfsarts zich gesteld ziet bij het nemen van gezondheidskundige besluiten beter uit de verf laten komen in de uitwerking van de casussen;
- een wat luchtigere presentatie van de module, met meer humor.

De evaluatoren vinden de bruikbaarheid van deze nascholingsmodule in zijn totaliteit goed en vinden de module uitnodigen tot gebruik ervan. Als rapportcijfer voor deze nascholingsmodule geven ze gemiddeld een acht, waarbij de hoogste score een negen is en de laagste score een zeseneenhalf.

3.3 Samenvattend

In tabel 5 staat een overzicht gegeven van de evaluaties van de vier nascholingsmodules door de evaluatoren.

Tabel 5: Overzicht van de totaalevaluatie van de vier nascholingsmodules (ha(n) = huisarts(en); ba(n) = bedrijfsarts(en)).

Criteria	Psychische klachten	Klachten bewegingsapparaat	Chronische aandoeningen	Luchtweg-aandoeningen
<i>Doelstellingen</i>				
Algemene onderwijsdoelstelling relevant	+	+	+/-	+
Subdoelstellingen relevant	+	+	+	+
Algemene onderwijsdoelstelling haalbaar	+	+	+	+
Subdoelstellingen haalbaar	+/-	+	+/-	+
Uitwerking doelstellingen in termen van kennis	+/-	+	+/-	+
Uitwerking doelstellingen in termen van attituden	+	-	+	+
Uitwerking doelstellingen in termen van vaardigheden	+/-	-	+	+
<i>Inhoud</i>				
Aandacht voor:				
De aandoening in relatie tot arbeid	+	-	+	+
Actuele, medisch-wetenschap. inzichten omtrent aandoening	+	-	-	+
Rol & werkwijze ha bij patiënten/ werknemers met de aandoening	+/-	+	+/-	+
Rol & werkwijze ba bij patiënten/ werknemers met de aandoening	+	+	+/-	+
Gezamenlijke taken han-ban bij pat./werkn. met deze aandoening	+	-	+/-	+
Kennis en inzichten omtrent de samenwerking tussen han en ban	-	+	+/-	+
Attituden omtrent de samenwerking tussen han en ban	-	-	+	+
Vaardigheden omtrent de samenwerking tussen han en ban	+/-	+/-	-	+/-
Aansluiting bij de dagelijkse praktijk van han en ban	+	+	-	+
<i>Werkvormen</i>				
Afwisseling tussen plenair werken en werken in subgroepjes	+	+	+	+
Aandacht (tijd) voor werken in bi-disciplinaire subgroepjes	+	+	+	+
Aandacht (tijd) voor interactie tussen han en ban	+/-	+	+	+

Criteria	Psychische klachten	Klachten bewegings-apparaat	Chronische aandoeningen	Luchtweg-aandoeningen
Aandacht (tijd) voor de samenwerking han-ban bij aandoening	+	+	+	+
Aandacht (tijd) voor terugkoppeling & evaluatie nascholing	-	+	+	+
Aantrekkelijkheid van de beschreven werkvormen	+	+	+	+
<i>Organisatie</i>				
Totale tijdsduur van de module	+	+	+/-	+
Het maximaal aantal deelnemers	+	+	+	+
Nastreven van evenwichtige verdeling tussen han en ban	+	+	+	+
Hoeveelheid voorbereidende activiteiten door onderwijsgever	+	+	+	+
Hoeveelheid voorbereidende activiteiten van cursisten	+	+	+	+
<i>Nascholingsmateriaal</i>				
Aantrekkelijkheid van de gehele module	++	+/-	+/-	+
Opbouw en overzichtelijkheid van de gehele module	++	+	+	+
Concrete uitwerking verschillende programma-onderdelen	++	+	+	+
Ruimte voor eigen inbreng cursus-leiding	+	+	+	+
Kwaliteit van docentmateriaal	+	-	+	+
Kwaliteit van werkbladen en opdrachten	+	+	+	+
<i>Algemeen</i>				
Bruikbaarheid van de module in zijn totaliteit	++	-	-	++
Uitnodiging tot gebruik van de module	+	-	+	+
Gemiddeld rapportcijfer voor de module in zijn totaliteit	7.8	5.5	5.8	8

++ = goed; + = voldoende; +/- = twijfelachtig; - = onvoldoende.

4 Beschouwing

Het doel van deze evaluatie is om inzicht te krijgen in de bruikbaarheid van de vier modules voor (regionale) nascholingen voor huisartsen en bedrijfsartsen, die zijn ontwikkeld in het kader van het ZON/MW-deskundigheidsbevorderingsproject “Leren samenwerken bij SMB” en gericht zijn op een betere samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij bepaalde arbeidsrelevante aandoeningen. Iedere nascholingsmodule is daartoe geëvalueerd door twee huisartsen en twee bedrijfsartsen die ervaring hebben met het organiseren van gezamenlijke nascholingen voor huisartsen en bedrijfsartsen. In deze beschouwing willen we nader ingaan op het totaalbeeld dat deze evaluatie oplevert, en wel aan de hand van de vooraf ontwikkelde en vastgestelde criteria ter evaluatie van de bruikbaarheid van de nascholingsmodules (zie paragraaf 3.1). Deze criteria waren in te delen in een aantal categorieën: doelstellingen, inhoud, werkvormen, organisatie en nascholingsmateriaal.

4.1 Wat is de praktische bruikbaarheid van de vier nascholingsmodules?

Qua algehele bruikbaarheid worden twee van de vier nascholingsmodules – Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij psychische klachten, respectievelijk bij luchtwegaandoeningen – wordt goed bevonden. Het gemiddelde rapportcijfer voor deze modules bedraagt een 7,8 respectievelijk een 8. De algehele bruikbaarheid van de twee overige nascholingsmodules – Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij klachten aan het bewegingsapparaat, respectievelijk bij chronische aandoeningen – niet voldoende bevonden. Het gemiddelde rapportcijfer bedraagt respectievelijk een 5,5 en een 5,8.

Bij nadere bestudering verdient deze uitkomst echter nuancering. Om te beginnen blijken de evaluatoren van de twee laatst genoemde modules niet erg eensgezind: één evaluator beoordeelt de module met een (dikke) onvoldoende terwijl een andere evaluator een ruim voldoende tot goed geeft. Over de beide andere modules zijn de evaluatoren veel eensgezinder: de scores lopen hier maar weinig uiteen. Hierbij is het wel goed om in het achterhoofd te houden dat het om relatief kleine aantallen gaat (vier evaluaties per module)².

Ten slotte: de makers van de modules beschikten niet over de lijst met de 25 evaluatiecriteria. Die waren niet alleen geschikt om de modules te toetsen, maar juist ook om ze bij de ontwikkeling ervan te gebruiken. Ze zijn echter pas in het kader van de onderhavige evaluatie ontwikkeld (zie hoofdstuk 2, stap 1) en waren indertijd dus nog niet beschikbaar.

Wanneer we vervolgens kijken naar zowel de sterke punten van de geëvalueerde modules als naar de punten waar verbeteringen mogelijk en/of nodig zijn, levert ook dat een genuanceerder beeld op.

4.2 Wat zijn sterke punten van de nascholingsmodules?

Bestuderen we de totale evaluatie aan de hand van de diverse, hierboven genoemde categorieën, dan blijken *alle vier* de nascholingsmodules (vrij) overeenkomstig en positief te worden beoordeeld op het gebied van drie van de vijf onderscheiden categorie-

² Hogere aantallen waren niet alleen budgettair onhaalbaar, maar ook qua voorhanden zijn van evaluatoren, die aan onze eisen voldeden.

en: de werkvormen, de organisatie en het nascholingsmateriaal. Wat betreft de werkvormen vinden de evaluatoren dat in de vier nascholingsmodules voldoende wordt afgewisseld tussen het plenair werken en het werken in subgroepjes, voldoende aandacht (tijd) wordt besteed aan het werken in bidisciplinaire subgroepjes, en voldoende aandacht (tijd) wordt besteed aan de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij de betreffende arbeidsgerelateerde aandoening. Ook vinden ze de beschreven werkvormen voldoende aantrekkelijk. Wat betreft de organisatie beoordelen ze de nascholingsmodules positief op het maximale aantal deelnemers dat mee kan doen, op de evenwichtige verdeling die wordt nagestreefd tussen huisartsen en bedrijfsartsen, en op de hoeveelheid voorbereidende activiteiten die van de onderwijsgever en van de cursisten gevraagd worden. Wat betreft het nascholingsmateriaal vinden ze de opbouw en overzichtelijkheid van de modules voldoende, evenals de concrete uitwerking van de verschillende programmaonderdelen, de ruimte voor eigen inbreng van de cursusleiding en de kwaliteit van de werkbladen en opdrachten.

4.3 Waar liggen belangrijke verbeterpunten voor de nascholingsmodules?

Als het gaat om de twee overige categorieën - doelstellingen en inhoud - blijken er *niet voor twee, maar voor drie van de vier* modules belangrijke verbeterpunten aan de orde te zijn. We zetten ze nog eens op een rijtje.

Wat betreft de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij klachten aan het bewegingsapparaat” zijn de doelstellingen volgens de evaluatoren onvoldoende uitgewerkt in termen van attitudes en vaardigheden. Ten aanzien van de inhoud vinden zij, dat er onvoldoende aandacht is voor de klachten aan het bewegingsapparaat in relatie tot arbeid en voor actuele, medisch-wetenschappelijke inzichten omtrent deze arbeidsrelevante aandoening. Verder is er naar hun mening onvoldoende aandacht voor de gezamenlijke taken van huisartsen en bedrijfsartsen bij patiënten/werknemers met deze aandoening en is er onvoldoende aandacht voor de attitudes omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen. Ook is het de vraag of voldoende aandacht wordt besteed aan de vaardigheden hieromtrent.

Wat betreft de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij chronische aandoeningen” is het de vraag of de algemene onderwijsdoelstelling relevant is, aldus de evaluatoren. Zij vinden het ook de vraag of de doelstellingen voldoende zijn uitgewerkt in termen van kennis en of de subdoelstellingen haalbaar zijn binnen het tijdsbestek van de nascholing. Wat betreft de inhoud wordt er volgens hen onvoldoende aandacht geschonken aan actuele, medisch-wetenschappelijke inzichten omtrent chronische aandoeningen en aan de vaardigheden omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen. Ook achten zij de aandacht voor de aansluiting van de inhoud bij de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen onvoldoende, en vinden zij het de vraag of er voldoende aandacht is voor de rol en werkwijze van de huisarts en van de bedrijfsarts, voor de gezamenlijke taken van huisarts en bedrijfsarts bij patiënten/werknemers bij deze aandoening en voor de kennis en inzichten omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen.

Wat betreft de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen leren samenwerken bij psychische klachten” is het de vraag of de doelstellingen voldoende zijn uitgewerkt in termen van kennis en vaardigheden en of de subdoelstellingen haalbaar zijn binnen het tijdsbestek van de nascholing. Ten aanzien van de inhoud is het de vraag of er in de module voldoende aandacht wordt besteed aan de rol en werkwijze van de huisarts bij patiënten/werknemers met psychische klachten. Ook is het de vraag of er voldoende

aandacht wordt besteed aan de vaardigheden omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen en aan de kennis, inzichten en attitudes omtrent deze samenwerking.

4.4 Concluderend

Op basis van de 15 evaluaties van de 4 nascholingsmodules door 4 huisartsen en 4 bedrijfsartsen vallen de volgende conclusies te trekken:

1. Eén module – over luchtwegaandoeningen – is met vrij geringe aanpassingen op korte termijn beschikbaar te stellen voor regionale of landelijke na- en bijscholing.
2. De drie overige modules dienen op meerdere (vitale) punten verbeterd te worden, alvorens vrijgegeven te kunnen worden voor nascholing. Dat kan gebeuren door de oorspronkelijke ‘makers’, dan wel door instanties met iets meer afstand, zoals de NSOPH en het NHG. Daarbij valt ook te overwegen om de sterke elementen in de diverse modules ook (aangepast) in te passen in de andere modules.
3. De evaluatie is op een aantal punten nogal kritisch uitgevallen. Daarbij dient wel te worden bedacht, dat de makers niet de beschikking hadden, cq. kunnen hebben over de pas in het kader van deze evaluatie ontwikkelde set van 25 criteria. In die zin zijn de makers van de modules als pioniers te beschouwen, die zonder veel houvast ‘tastenderwijs’ hun werk hebben moeten doen, met alleen het jaarlijkse participantenoverleg als beperkt toetsingsmoment.
4. Voor alle vier de modules geldt, dat de èchte evaluatie pas zal plaatsvinden bij de toepassing ervan in regionale nascholing, en wel door de onderwijsgevendenden, maar vooral door de onderwijsontvangenden.
5. De productevaluatie heeft een bruikbare set aan criteria opgeleverd, aan de hand waarvan niet alleen de vier nascholingsmodules op hun bruikbaarheid geëvalueerd konden worden, maar ook toekomstige modules. En – minstens zo belangrijk – het levert de makers van eventuele nieuwe modules een handzame set aandachtspunten op, waarmee ze rekening kunnen houden. Bovendien weten ze dan van te voren, waar ze op geëvalueerd zullen worden.
6. Tenslotte moet bij dit alles bedacht worden dat deze inspanningen uiteindelijk moeten resulteren in een betere kwaliteit van sociaal medische begeleiding.

Literatuur

Buijs PC. Gebrek aan Arbocuratieve afstemming jarenlang herkend maar niet erkend. Van verleden tot heden (1): de periode tot begin jaren '90. Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde 2001; 9: 133-137; 177-182; 206-211.

Buijs PC, Weel ANH. Omzien in verwondering, vooruitzien in verwachting. Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde 2001; 9: 253-254.

Helsloot R, Weel ANH. NSOH + ZON: Samen Werkt Beter! Congresverslag. Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde 2001; 8: 255-256.

Nauta AP, Faddegon HC. Peeters JWPM. Huisartsen en bedrijfsartsen in opleiding leren actief samenwerken in de praktijk. Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde 2002; 10: 116-118.

Nauta AP, Weel ANH, Starmans R, Wemekamp H. Leren samenwerken in de beroepsopleiding. Eerste ervaringen met een gezamenlijke onderwijsmodule huis- en bedrijfsartsen. Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde 2001; 9: 212-216.

Weel A, Baart I, Neijenhuis J. Samen in de klas. Een onderwijsmodule met huisartsen en bedrijfsartsen. Medisch Contact 1999; 54: 1680-1682.

Weel ANH. Kun je leren samenwerken? Implementatie van gezamenlijke scholing voor huis- en bedrijfsartsen. In: Regt W de en Splunteren P van. Beter ZO! Praktijkgevallen van inventieve innovatie. Assen: Koninklijke Van Gorcum BV, 2001.

Weel ANH, Nauta AP. Hoe leren huisartsen en bedrijfsartsen samenwerken bij sociaal-medische begeleiding? Special De Huisarts en TBV, maart 2002, 24-27.

Bijlage 1: Evaluatieformulieren vier nascholingsmodules

Evaluatieformulier nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen Leren samenwerken Bij Psychische Klachten”

Algemeen

Nodigt de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen Leren samenwerken Bij Psychische Klachten” uit tot gebruik ervan? Licht uw antwoord toe.

.....

Noem belangrijke *sterke* punten van deze nascholingsmodule.

-
 -
 -
 -
 -

Noem belangrijke *verbeterpunten* van deze nascholingsmodule.

-
 -
 -
 -
 -

Wat is uw rapportcijfer voor deze nascholingsmodule in zijn totaliteit? 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / 6 / 7 / 8 / 9 / 10

Doelstellingen van de nascholingsmodule

	Relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen?		Haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing?	
	ja	nee	ja	nee
<i>Algemene onderwijsdoelstelling:</i>				
Deelnemers kennis laten maken met de richtlijn 'Psychische Klachten en Arbeid', gericht op de begeleiding van mensen die hulp vragen in verband met klachten die zijn te herleiden tot het beeld van surmenage				
<i>Subdoelstellingen van de programma-onderdelen:</i>				
10. het belang aangeven van een activerende begeleiding				

	Relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen?		Haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing?	
	ja	nee	ja	nee
11. de risico's benoemen van een passieve, volgende begeleiding				
12. het belang weergeven van procesmatig werken				
13. verschillende fasen van het herstelproces benoemen				
14. vragen formuleren die op de evaluatiemomenten moeten worden gesteld				
15. de signalen van stagnatie benoemen				
16. de basisinterventies toepassen ten behoeve van het herstelproces				
17. het begrip rationale benoemen en heeft enige vaardigheid in het bedenken van rationales				
18. de systematiek van de probleem- en oplossingsinventarisatie weergeven en heeft enige vaardigheid in het geven van de opdracht daartoe				

Vindt u het totaal van bovengenoemde (sub)doelstellingen voldoende uitgewerkt in termen van	te veel	voldoende	te weinig
Kennis omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot psychische klachten			
Attituden omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot psychische klachten			
Vaardigheden omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot psychische klachten			

Onderwerp en inhoud

Wordt in de nascholingsmodule – met het oog op de uitvoering - voldoende aandacht besteed aan:	te veel	voldoende	te weinig
psychische klachten in relatie tot arbeid?			
actuele, medisch-wetenschappelijke inzichten omtrent psychische klachten?			
de rol en werkwijze van de <i>huisarts</i> bij patiënten/werknemers met psychische klachten?			

Wordt in de nascholingsmodule – met het oog op de uitvoering - voldoende aandacht besteed aan:	te veel	voldoende	te weinig
de rol en werkwijze van de <i>bedrijfsarts</i> bij patiënten/werknemers met psychische klachten?			
de gezamenlijke taken van huis- en bedrijfsartsen bij patiënten met psychische klachten?			
kennis en inzichten omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen?			
attituden omtrent de samenwerking tussen huis- en bedrijfsartsen?			
vaardigheden omtrent het samenwerken tussen huis- en bedrijfsartsen?			
de aansluiting bij de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen			

Werkvormen

Wat is uw oordeel over:	te veel	voldoende	te weinig
De afwisseling tussen het plenair werken en het werken in sub-groepjes?			
De aandacht (tijd) voor het werken in bidisciplinaire subgroepjes van huisartsen en bedrijfsartsen?			
De aandacht (tijd) voor de interactie (informatie-uitwisseling, discussie) tussen huis- en bedrijfsartsen gedurende de nascholing?			
De aandacht (tijd) voor (aspecten van) de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij psychische klachten			
De aandacht (tijd) voor terugkoppeling en evaluatie van hetgeen in de nascholing aan bod komt			

Wat is uw oordeel over:	goed	voldoende	slecht
De aantrekkelijkheid van de beschreven werkvormen, zoals videofragmenten, groepsdiscussies, interactieve presentatie, oefeningen in subgroepjes?			

De organisatie van de nascholing

Wat is uw oordeel over:	te veel	voldoende	te weinig
De totale tijdsduur van de nascholingsmodule (3.25 tot 3.55 uur)			
Het aantal deelnemers (maximaal 16 personen)			
De mate waarin een evenwichtige verdeling tussen deelnemende huis- en bedrijfsartsen wordt nagestreefd			
De voorbereidende activiteiten die door de onderwijsgever uitgevoerd moeten worden, zoals telkens beschreven in de 'organisatie' per programma-onderdeel			
De voorbereidende activiteiten die van de cursisten gevraagd wordt, zoals beschreven in de 'organisatie' per programma-onderdeel			

Het nascholingsmateriaal

Wat is uw oordeel over:	goed	voldoende	slecht
De aantrekkelijkheid van de gehele nascholingsmodule			
De opbouw en overzichtelijkheid van de gehele nascholingsmodule			
De concrete uitwerking van de verschillende programma-onderdelen			
De ruimte voor eigen inbreng van de cursusleiding			
De kwaliteit van het docentmateriaal			
De kwaliteit van de werkbladen en opdrachten			
De bruikbaarheid van de nascholingsmodule in zijn totaliteit			

Tot slot

Hieronder kunt u aanvullende opmerkingen plaatsen over de nascholingsmodule
“Huisartsen en bedrijfsartsen Leren samenwerken Bij Psychische Klachten”.

.....
.....

Evaluatieformulier nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfs- artsen Leren samenwerken Bij Klachten aan het Bewegingsappa- raat”

Algemeen

Nodigt de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen Leren samenwerken Bij Klachten aan het Bewegingsapparaat” uit tot gebruik ervan? Licht uw antwoord toe.

.....
.....
.....
.....

Noem belangrijke *sterke* punten van deze nascholingsmodule.

-
-
-
-
-

Noem belangrijke *verbeterpunten* van deze nascholingsmodule.

-
-
-
-
-

Wat is uw rapportcijfer voor deze nascholingsmodule in zijn totaliteit? 1 / 2 / 3 / 4 /
5 / 6 / 7 / 8 / 9 / 10

Doelstellingen van de nascholingsmodule

	Relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen?		Haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing?	
	Ja	nee	ja	Nee
<i>Algemene onderwijsdoelstelling:</i>				
Huisartsen en bedrijfsartsen zijn in staat te beoordelen en te beslissen wanneer en op welke wijze samenwerking bij sociaal-medische begeleiding van patiënten met klachten aan het bewegingsapparaat wel en niet geïndiceerd is, hoe dan te handelen en de patiënt te adviseren				
<i>Subdoelstellingen van de programma-onderdelen:</i>				
19. Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen het belang van samenwerking bij patiënten met klachten aan het bewegingsapparaat benoemen				
20. Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen 'kernvragen over het thema arbeid en gezondheid' benoemen (monodisciplinair)				
21. Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen 'kernvragen over het thema arbeid en gezondheid' benoemen (bidisciplinair)				
22. Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen weergeven wat de leidraad inhoudt en hoe ermee wordt gewerkt				
23. Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen de indicaties voor samenwerking benoemen bij werknemers met klachten aan het bewegingsapparaat				
24. Huisartsen en bedrijfsartsen zijn in staat in hun samenwerking op efficiënte wijze tot een juiste en gezamenlijke problemdiagnose en advisering te komen				

Vindt u het totaal van bovengenoemde (sub)doelstellingen voldoende uitgewerkt in termen van	te veel	voldoende	te weinig
Kennis omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot klachten aan het bewegingsapparaat			
Attituden omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot klachten aan het bewegingsapparaat			
Vaardigheden omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot klachten aan het bewegingsapparaat			

Onderwerp en inhoud

Wordt in de nascholingsmodule – met het oog op de uitvoering - voldoende aandacht besteed aan:	te veel	vol- doen- de	te weinig
klachten aan het bewegingsapparaat in relatie tot arbeid?			
actuele, medisch-wetenschappelijke inzichten omtrent klachten aan het bewegingsapparaat?			
de rol en werkwijze van de <i>huisarts</i> bij patiënten/werknemers met klachten aan het bewegingsapparaat?			
de rol en werkwijze van de <i>bedrijfsarts</i> bij patiënten/werknemers met klachten aan het bewegingsapparaat?			
de gezamenlijke taken van huis- en bedrijfsartsen bij patiënten met klachten aan het bewegingsapparaat?			
kennis en inzichten omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen?			
attituden omtrent de samenwerking tussen huis- en bedrijfsartsen?			

Wordt in de nascholingsmodule – met het oog op de uitvoering - voldoende aandacht besteed aan:	te veel	vol-doende	te weinig
vaardigheden omtrent het samenwerken tussen huis- en bedrijfsartsen?			
de aansluiting bij de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen			

Werkvormen

Wat is uw oordeel over:	te veel	voldoende	te weinig
De afwisseling tussen het plenair werken en het werken in sub-groepjes?			
De aandacht (tijd) voor het werken in bidisciplinaire subgroepjes van huisartsen en bedrijfsartsen?			
De aandacht (tijd) voor de interactie (informatie-uitwisseling, discussie) tussen huis- en bedrijfsartsen gedurende de nascholing?			
De aandacht (tijd) voor (aspecten van) de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij klachten aan het bewegingsapparaat			
De aandacht (tijd) voor terugkoppeling en evaluatie van hetgeen in de nascholing aan bod komt			

Wat is uw oordeel over:	goed	voldoende	slecht
De aantrekkelijkheid van de beschreven werkvormen, zoals referaat, opdrachten in mono- en bidisciplinaire subgroepjes, samenwerkingsspel?			

De organisatie van de nascholing

Wat is uw oordeel over:	te veel	voldoende	te weinig
De totale tijdsduur van de nascholingsmodule (3.45 uur)			
Het aantal deelnemers (maximaal 20 personen)			
De mate waarin een evenwichtige verdeling tussen deelnemende huis- en bedrijfsartsen wordt nagestreefd			

De voorbereidende activiteiten die door de onderwijsgever uitgevoerd moeten worden, zoals telkens beschreven in de 'organisatie' per programma-onderdeel			
De voorbereidende activiteiten die van de cursisten gevraagd wordt, zoals beschreven in de 'organisatie' per programma-onderdeel			

Het nascholingsmateriaal

Wat is uw oordeel over:	goed	voldoende	slecht
De aantrekkelijkheid van de gehele nascholingsmodule			
De opbouw en overzichtelijkheid van de gehele nascholingsmodule			
De concrete uitwerking van de verschillende programma-onderdelen			
De ruimte voor eigen inbreng van de cursusleiding			
De kwaliteit van het docentmateriaal			
De kwaliteit van de werkbladen en opdrachten			
De bruikbaarheid van de nascholingsmodule in zijn totaliteit			

Tot slot

Hieronder kunt u aanvullende opmerkingen plaatsen over de nascholingsmodule "Huisartsen en bedrijfsartsen Leren samenwerken Bij Klachten aan het Bewegingsapparaat".

.....

Evaluatieformulier nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen Leren samenwerken Bij Chronische Aandoeningen”

Algemeen

Nodigt de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen Leren samenwerken Bij Chronische Aandoeningen” uit tot gebruik ervan? Licht uw antwoord toe.

.....

Noem belangrijke *sterke* punten van deze nascholingsmodule.

-
 -
 -
 -

Noem belangrijke *verbeterpunten* van deze nascholingsmodule.

-
 -
 -
 -

Wat is uw rapportcijfer voor deze nascholingsmodule in zijn totaliteit? 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / 6 / 7 / 8 / 9 / 10

Doelstellingen van de nascholingsmodule

	Relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen?		Haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing?	
	ja	nee	Ja	nee
<i>Algemene onderwijsdoelstelling:</i>				
De huisartsen en bedrijfsartsen zijn in staat bij sociaal-medische begeleiding van personen met een chronische ziekte of aandoening op zodanige wijze tot overleg, afstemming en uitvoering van gezamenlijk beleid te komen, dat deze personen aan het arbeidsproces gaan en/of blijven deelnemen, en daarbinnen en daarbuiten optimaal functioneren				
<i>Subdoelstellingen van de programma-onderdelen:</i>				
25. Huisartsen en bedrijfsartsen kunnen het belang van samenwerking bij de sociaal medische begeleiding van werknemers met chronische ziekten benoemen				

	Relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen?		Haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing?	
	ja	nee	Ja	nee
26. Deelnemers zijn zich bewust van de knelpunten die zij ervaren in de huidige praktijk van samenwerken bij de sociaal-medische begeleiding van chronisch zieken				
27. De deelnemers kennen de beroepsprofielen, taken en verantwoordelijkheden van de huisarts en bedrijfsarts				
28. De deelnemers zijn op de hoogte van de relevante wettelijke kaders				
29. De huisarts en bedrijfsarts zijn op de hoogte van werkwijze en beleid van beide disciplines bij de sociaal-medische begeleiding van werknemers met chronische aandoeningen				
30. De deelnemers zijn op de hoogte van knelpunten in de samenwerking tussen huisarts en bedrijfsarts bij de sociaal-medische begeleiding van chronisch zieken				
31. De huisarts/bedrijfsarts kan binnen de relatie met chronische zieke werknemer op de juiste momenten met de daartoe geëigende discipline tot overleg en afstemming komen				
32. De huisarts/bedrijfsarts kan tot afstemming komen over de inhoud en proces van (be)handeling, welke stappen dienen genomen te worden, door wie, en wie neemt de (eind)verantwoordelijkheid voor wat				
33. De huisarts/bedrijfsarts kan de uitkomst van het handelingsproces evalueren met de cliënt en de overlegpartner(s)				
34. De deelnemer is in staat om een knelpunt of probleem in de sa bij sociaal-medische begeleiding van chronisch zieken om te vormen tot een haalbaar plan van aanpak om het knelpunt/probleem op te lossen dan wel de zorg te verbeteren				
35. De deelnemer voert dit plan van aanpak in de praktijk uit				

Vindt u het totaal van bovengenoemde (sub)doelstellingen voldoende uitgewerkt in termen van	te veel	voldoende	te weinig
Kennis omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot chronische aandoeningen			
Attituden omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot chronische aandoeningen			

Vindt u het totaal van bovengenoemde (sub)doelstellingen voldoende uitgewerkt in termen van	te veel	voldoende	te weinig
Vaardigheden omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot chronische aandoeningen			

Onderwerp en inhoud

Wordt in de nascholingsmodule – met het oog op de uitvoering - voldoende aandacht besteed aan:	te veel	voldoende	te weinig
chronische aandoeningen in relatie tot arbeid?			
actuele, medisch-wetenschappelijke inzichten omtrent chronische aandoeningen?			
de rol en werkwijze van de <i>huisarts</i> bij patiënten/werknemers met chronische aandoeningen?			
de rol en werkwijze van de <i>bedrijfsarts</i> bij patiënten/werknemers met chronische aandoeningen?			
de gezamenlijke taken van huis- en bedrijfsartsen bij patiënten met chronische aandoeningen?			
kennis en inzichten omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen?			
attituden omtrent de samenwerking tussen huis- en bedrijfsartsen?			
vaardigheden omtrent het samenwerken tussen huis- en bedrijfsartsen?			
de aansluiting bij de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen			

Werkvormen

Wat is uw oordeel over:	te veel	voldoende	te weinig
De afwisseling tussen het plenair werken en het werken in sub-groepjes?			
De aandacht (tijd) voor het werken in bidisciplinaire subgroepjes van huisartsen en bedrijfsartsen?			
De aandacht (tijd) voor de interactie (informatie-uitwisseling, discussie) tussen huis- en bedrijfsartsen gedurende de nascholing?			

Wat is uw oordeel over:	te veel	voldoende	te weinig
De aandacht (tijd) voor (aspecten van) de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij chronische aandoeningen			
De aandacht (tijd) voor terugkoppeling en evaluatie van hetgeen in de nascholing aan bod komt			

Wat is uw oordeel over:	goed	voldoende	slecht
De aantrekkelijkheid van de beschreven werkvormen, zoals referaat, plenaire bespreking, opdrachten in mono- en bidisciplinaire subgroepjes?			

De organisatie van de nascholing

Wat is uw oordeel over:	te veel	voldoende	te weinig
De totale tijdsduur van de nascholingsmodule (4.20 uur)			
Het aantal deelnemers (maximaal 20 personen)			
De mate waarin een evenwichtige verdeling tussen deelnemende huis- en bedrijfsartsen wordt nagestreefd			
De voorbereidende activiteiten die door de onderwijsgever uitgevoerd moeten worden, zoals telkens beschreven in de 'organisatie' per programma-onderdeel			
De voorbereidende activiteiten die van de cursisten gevraagd wordt, zoals beschreven in de 'organisatie' per programma-onderdeel			

Het nascholingsmateriaal

Wat is uw oordeel over:	goed	voldoende	slecht
De aantrekkelijkheid van de gehele nascholingsmodule			
De opbouw en overzichtelijkheid van de gehele nascholingsmodule			
De concrete uitwerking van de verschillende programma-onderdelen			

Wat is uw oordeel over:	goed	voldoende	slecht
De ruimte voor eigen inbreng van de cursusleiding			
De kwaliteit van het docentmateriaal			
De kwaliteit van de werkbladen en opdrachten			
De bruikbaarheid van de nascholingsmodule in zijn totaliteit			

Tot slot

Hieronder kunt u aanvullende opmerkingen plaatsen over de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen Leren samenwerken Bij Chronische Aandoeningen”.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Evaluatieformulier nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen Leren samenwerken Bij Luchtwegaandoeningen”

Algemeen

Nodigt de nascholingsmodule “Huisartsen en bedrijfsartsen Leren samenwerken Bij Luchtwegaandoeningen” uit tot gebruik ervan? Licht uw antwoord toe.

.....

Noem belangrijke *sterke* punten van deze nascholingsmodule.

-
 -
 -
 -

Noem belangrijke *verbeterpunten* van deze nascholingsmodule.

-
 -
 -
 -

Wat is uw rapportcijfer voor deze nascholingsmodule in zijn totaliteit? 1 / 2 / 3 / 4 / 5 / 6 / 7 / 8 / 9 / 10

Doelstellingen van de nascholingsmodule

	Relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen?		Haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing?	
	ja	nee	ja	nee
<i>Algemene onderwijsdoelstelling:</i>				
Huisarts en bedrijfsarts leren een geïntegreerde aanpak te realiseren bij patiënten met (arbeidsgerelateerde) obstructieve luchtwegaandoeningen. De ha en ba kennen daarbij de factoren die van invloed zijn op de ernst van aandoening alsook de belemmerende factoren bij de samenwerking, en zijn in staat om daar passende oplossingen bij te realiseren				
<i>Subdoelstellingen van de programma-onderdelen:</i>				
36. Huisarts en bedrijfsarts kunnen het belang van samenwerking bij patiënten met obstructieve luchtwegaandoeningen benoemen.				
37. Huisarts en bedrijfsarts oriënteren zich op elkaars opvattingen en handelwijzen alsook op de onderlinge samenwerking bij de begeleiding van patiënten met obstructieve luchtwegaandoeningen				

	Relevant voor de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen?		Haalbaar binnen het tijdsbestek van de nascholing?	
	ja	nee	ja	nee
38. Huisarts en bedrijfsarts kunnen een geïntegreerde en gezamenlijke aanpak realiseren van patiënten met COPD die moeite krijgen met hun werk als gevolg van hun aandoening				
39. Huisarts en bedrijfsarts kunnen een geïntegreerde en gezamenlijke aanpak realiseren van patiënten met astma bij wie de ziekte verergert door het werk				
40. Huisarts en bedrijfsarts kunnen een geïntegreerde en gezamenlijke aanpak realiseren van risicopatiënten die in een baan met een hoog risico dreigen te stappen				

Vindt u het totaal van bovengenoemde (sub)doelstellingen voldoende uitgewerkt in termen van	te veel	voldoende	te weinig
Kennis omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot luchtwegaandoeningen			
Attituden omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot luchtwegaandoeningen			
Vaardigheden omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen in relatie tot luchtwegaandoeningen			

Onderwerp en inhoud

Wordt in de nascholingsmodule – met het oog op de uitvoering - voldoende aandacht besteed aan:	te veel	voldoende	te weinig
luchtwegaandoeningen in relatie tot arbeid?			
actuele, medisch-wetenschappelijke inzichten omtrent luchtwegaandoeningen?			
de rol en werkwijze van de <i>huisarts</i> bij patiënten/werknemers met luchtwegaandoeningen?			
de rol en werkwijze van de <i>bedrijfsarts</i> bij patiënten/werknemers met luchtwegaandoeningen?			
de gezamenlijke taken van huis- en bedrijfsartsen bij patiënten met luchtwegaandoeningen?			
kennis en inzichten omtrent de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen?			
attituden omtrent de samenwerking tussen huis- en bedrijfsartsen?			

Wordt in de nascholingsmodule – met het oog op de uitvoering - voldoende aandacht besteed aan:	te veel	voldoende	te weinig
vaardigheden omtrent het samenwerken tussen huis- en bedrijfsartsen?			
de aansluiting bij de dagelijkse praktijk van huisartsen en bedrijfsartsen			

Werkvormen

Wat is uw oordeel over:	te veel	voldoende	te weinig
De afwisseling tussen het plenair werken en het werken in sub-groepjes?			
De aandacht (tijd) voor het werken in bidisciplinaire subgroepjes van huisartsen en bedrijfsartsen?			
De aandacht (tijd) voor de interactie (informatie-uitwisseling, discussie) tussen huis- en bedrijfsartsen gedurende de nascholing?			
De aandacht (tijd) voor (aspecten van) de samenwerking tussen huisartsen en bedrijfsartsen bij luchtwegaandoeningen			
De aandacht (tijd) voor terugkoppeling en evaluatie van hetgeen in de nascholing aan bod komt			

Wat is uw oordeel over:	goed	voldoende	slecht
De aantrekkelijkheid van de beschreven werkvormen, zoals referaat, opdrachten in mono- en disciplinaire subgroepjes, plenaire bespreking?			

De organisatie van de nascholing

Wat is uw oordeel over:	te veel	voldoende	te weinig
De totale tijdsduur van de nascholingsmodule (3.40 uur)			
Het aantal deelnemers (maximaal 20 personen)			
De mate waarin een evenwichtige verdeling tussen deelnemende huis- en bedrijfsartsen wordt nagestreefd			
De voorbereidende activiteiten die door de onderwijsgever uitgevoerd moeten worden, zoals telkens beschreven in de 'organisatie' per programma-onderdeel			

Wat is uw oordeel over:	te veel	voldoende	te weinig
De voorbereidende activiteiten die van de cursisten gevraagd wordt, zoals beschreven in de 'organisatie' per programma-onderdeel			

Het nascholingsmateriaal

Wat is uw oordeel over:	goed	voldoende	slecht
De aantrekkelijkheid van de gehele nascholingsmodule			
De opbouw en overzichtelijkheid van de gehele nascholingsmodule			
De concrete uitwerking van de verschillende programma-onderdelen			
De ruimte voor eigen inbreng van de cursusleiding			
De kwaliteit van het docentmateriaal			
De kwaliteit van de werkbladen en opdrachten			
De bruikbaarheid van de nascholingsmodule in zijn totaliteit			

Tot slot

Hieronder kunt u aanvullende opmerkingen plaatsen over de nascholingsmodule "Huisartsen en bedrijfsartsen Leren samenwerken Bij Luchtwegaandoeningen".

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....